

Motion

1984/85: 3234

Bengt Westerberg m. fl.

Förskola för alla barn (prop. 1984/85: 209)

Barnfamiljerna möter i dag två stora problem. Stödet till barnfamiljerna är otillräckligt och barnomsorgen är inte tillräckligt utbyggd. Stödet är dessutom så utformat, att det ger kraftiga marginaleffekter. Alternativa former av barnomsorg diskrimineras. En ökad valfrihet för barnfamiljerna förutsätter både att det direkta ekonomiska stödet förändras och förbättras och att efterfrågan på barnomsorg tillgodoses.

Riksdagen har därför begärt en översyn av familjepolitiken. Denna har dock hittills givit ett mycket magert utbyte i form av konkreta förslag till riksdagen. Regeringen tvingades visserligen till en i och för sig välkommen höjning av barnbidraget fr. o. m. 1985. Denna innebär dock ingen lösning av barnfamiljernas ekonomiska problem.

Därtill kommer att den senare tidens kraftiga räntehöjningar innebär stora ekonomiska påfrestningar för många barnfamiljer.

Det är en klen tröst för de barnfamiljer som har svårt att få ekonomin att gå ihop att regeringen sägs bedriva ett långsiktigt översynsarbete på familjepolitikens område. Det som framför allt utmärker detta översynsarbete är, att det går långsamt. Det krävs konkreta förslag om barnfamiljernas standard skall kunna höjas.

Även socialdemokraterna säger sig vara medvetna om behovet att minska marginaleffekterna för barnfamiljerna. Den förda politiken har inneburit att fler barnfamiljer drabbas av höga marginaleffekter genom att reglerna för bostadsbidragen har ändrats.

Folkpartiet har lagt fram konkreta förslag. De innebär, att vi under en treårsperiod vill höja barnbidraget till 8000 kr. per år, införa ett flerbarnstillägg redan fr. o. m. andra barnet på 4000 kr. per år och dessutom införa ett småbarnstillägg eller vårdnadsbidrag på 4000 kr. per år. Även studiebidraget till ungdomar under 20 år i gymnasieskolan höjs till 8000 kr. Vi har också angivit hur vi anser att finansieringen skall ske. Förslagen har utvecklats närmare i motion 1984/85: 509.

Dessa förslag har avslagits av riksdagen med motiveringen att regeringen bör få fortsätta sitt långsiktiga översynsarbete av familjepolitiken utan att bindas av några uttalanden från riksdagens sida. Med hänsyn till den handlingsförklaring och villrådighet som präglar den socialdemokratiska familjepolitiken skulle barnfamiljerna säkerligen ha allt att vinna på att regeringen fick klara direktiv för hur översynsarbetet skall bedrivas.

Folkpartiets förslag till förbättrat familjestöd innebär bl. a. att vi vill förbättra stödet extra kraftigt för dem som har fler barn. Orsaken till detta

är givetvis, att det är flerbarnsfamiljerna som har det mest besvärligt. Vi vill också ha ett särskilt tillägg för dem som har barn i förskoleåldern, och inte har föräldrapenning, i form av ett obeskattat vårdnadsbidrag. Genom ett sådant bidrag kan vi öka barnfamiljernas valfrihet. Familjer med barn i förskoleåldern har kostnader för barnomsorg oavsett om de väljer att klara barnomsorgen genom att en av föräldrarna avstår helt eller delvis från förvärvsarbete eller om de väljer någon form av barnomsorg utanför hemmet.

Genom att införa ett vårdnadsbidrag och kraftigt öka barnbidraget blir det i ökad utsträckning möjligt för en av föräldrarna att stanna hemma. Detta gäller i synnerhet för flerbarnsfamiljerna. Detta har från socialdemokratiskt håll utmålats som ett hot mot jämställdheten. Så är givetvis inte fallet. Det stöd som folkpartiet föreslår skall inte beskattas. Det skall antingen kunna utgå som bidrag eller som en skattereduktion. Det uppstår således inga nya margineffekter om en förälder övergår från att vara hemarbetande till att börja förvärvsarbete.

Hotet mot jämställdheten kommer i stället från de höga margineffekter som finns i det nuvarande systemet. De utgör, vilket även den socialdemokratiska partikongressen uttalade 1984, ett hinder för kvinnors förvärvsarbete. Skillnaden är att folkpartiet, i motsats till regeringen, lagt fram konkreta förslag som medför lägre margineffekter.

Folkpartiets förslag skulle innebära en betydande standardökning för barnfamiljerna. Av nedanstående tabell framgår vad det innebär för några olika familjetyper, när förslaget är helt genomfört.

Antal barn	Varav 1-7 år	Varav 7-16 år	Varav 16-20 år	Barnbidrag flerbarns-tillägg -85	Stöd enl. folkpartiet	Ökat stöd
1	1			4800	12 000	7 200
		1		4800	8 000	3 200
			1	3 600	8 000	4 400
2	2			9 600	28 000	18 400
		1		9 600	24 000	14 400
		1	1	8 400	20 000	11 600
		2		9 600	20 000	10 400
			2	7 200	20 000	12 800
3	3			16 800	44 000	27 200
		2	1	16 800	40 000	23 200
		1	2	16 800	36 000	19 200
		2	1	15 600	32 000	16 400
		1	2	14 400	32 000	17 600
4	2	2		26 400	32 000	25 600
		2	2	24 000	44 000	20 000

Vid beräkningen av effekten måste givetvis också hänsyn tas till den finansiering folkpartiet föreslår. Ett borttagande av mjölksubventionerna (vilket höjer mjölkpriset med ungefär 2 kr.) innebär ökade kostnader på ungefär 1 000-2 000 kr. per år beroende på hur mycket mjölk familjen

dricker. Sänkningen av det kommunala grundavdraget med 3 000 kr. innebär en skattehöjning med ungefär 900 kr. per inkomsttagare. Införandet av en enhetstaxa inom den kommunala barnomsorgen ger olika effekt beroende på vilka regler som gäller tidigare i kommunen.

För en familj med två barn i förskoleåldern blir effekterna följande (båda föräldrarna förvärvsarbetar):

Barnbidrag, 2 st à 8 000 kr.	16 000
Flerbarnstillägg, 1 st à 4 000 kr.	4 000
Småbarnstillägg, 2 st à 4 000 kr.	8 000
<hr/>	
Totalt stöd enligt Folkpartiet	28 000
Stöd enligt gällande regler 1985	-9 600
<hr/>	
Förbättring	18 400
Finansiering	-3 400
<hr/>	
Nettoförbättring	ca 15 000

Lägre marginaleffekter

Familjestödets utformning påverkar också den valfrihet som barnfamiljerna har. Det nuvarande stödet kännetecknas av höga marginaleffekter, som gör att många barnfamiljer sitter fast i den s. k. fattigdomsfällan. Marginaleffekterna uppkommer bl. a. genom inkomstprövade avgifter och bidrag. Bostadsbidragen och barnomsorgsavgifterna leder således till att många barnfamiljer har marginaleffekter som är väsentligt högre än vad de flesta övriga inkomsttagare har. Marginaleffekter på 70–80 % är vanligt. Det förtjänar att påpekas, att detta i första hand drabbar låg- och medelinkomsttagare. I praktiken drabbas framför allt kvinnorna av dessa marginal-effekter, som försvårar för dem att förvärvsarbete.

Folkpartiet anser att daghemstaxorna bör vara relativt låga och enhetliga. Det är endast med sådana taxor som det lönar sig att arbeta även för föräldrar med små barn. En riktpunkt för taxan kan vara 8 000 kr. per barn och år. Bostadsbidragen bör frysas på den nuvarande nivån.

Med hänsyn till bostadsbidragens ogynnsamma effekter bör vi inrikta oss på att långsamt växa oss ur systemet. Samtidigt bör det generella stödet till barnfamiljerna höjas.

I propositionen säger statsrådet att han har erfarit att Svenska kommunförbundet avser att utarbeta en ny rekommendation om principerna för avgiftsättning inom barnomsorgen. Utgångspunkten för denna skall vara att ingen på grund av sina inkomstförhållanden skall utestängas från möjligheten att anlita den kommunala barnomsorgen.

Folkpartiets åsikt är att familjestödet till barnfamiljerna skall vara generellt och vara så generöst att barnfamiljerna ges en rimlig levnadsstandard. Det småbarnstillägg som folkpartiet föreslår är bl. a. avsett att täcka en del av kostnaden för barnomsorgen.

Avgifterna till den kommunala barnomsorgen bör därför vara enhetliga och utgå oberoende av inkomst. Detta förutsätter att avgifterna sätts på en

relativt låg nivå. För vissa grupper kan det vara aktuellt att medge lägre avgifter.

En enhetlig barnomsorgsavgift är dessutom enkel att administrera och innebär att kontroll, som kan upplevas som integritetsstörande, kan undvikas.

Riksdagen bör mot denna bakgrund uttala att kommunerna bör tillämpa enhetliga avgifter i barnomsorgen.

Barnomsorg för valfrihet

Ett kraftigt ökat familjestöd, vari ingår ett vårdnadsbidrag, syftar således till att öka familjens möjligheter att låta någon av föräldrarna sköta barnomsorgen. Strävandena att möjliggöra det får dock inte gå ut över de familjer, där båda föräldrarna väljer att arbeta. Folkpartiet anser därför att stödet till barnfamiljerna skall utgå obeskattat och vara knutet till barnen.

I de allra flesta barnfamiljerna förvärvsarbetar båda föräldrarna. I många fall arbetar en av föräldrarna – oftast kvinnan – deltid. Bland kvinnor med 1 eller 2 barn är förvärvsfrekvensen över 80%. Även bland kvinnor med 3 barn där det minsta är under 3 år är förvärvsfrekvensen så hög som 66%.

Barnomsorgen har nu byggts ut så att 286 000 barn får plats i den, varav 266 000 är över ett och ett halvt år. Detta innebär att knappt hälften av alla förskolebarn över ett och ett halvt år har plats i den kommunala barnomsorgen. Enligt SCB:s barnomsorgsundersökning efterfrågas ytterligare 41 000 platser. I propositionen beräknas utbyggnadsbehovet under perioden 1987–1991 till 55 000 platser bl. a. med hänsyn till ökad kvinnlig förvärvsfrekvens.

Utbyggnaden av den kommunala barnomsorgen har således medfört att de flesta barnen får en plats i kommunal barnomsorg efter en relativt kort väntetid. Av SCB:s barnomsorgsundersökning framgår vidare att det 1983 var ca 60 000 barn som hade privat dagmamma eller annan privat tillsyn. I de flesta fall torde ersättningen för denna form av barnomsorg betalas "svart", dvs. utan att skatt och arbetsgivaravgifter erläggs. I takt med att barnomsorgen byggs ut minskar denna grupp. 1980 hade 14% av alla förskolebarn privat och betald tillsyn. 1983 hade andelen minskat till 10%.

För en del barn sköts barnomsorgen på privat väg utan betalning. Resten av familjerna klarar barnomsorgen själva. I en del fall förvärvsarbetar båda föräldrarna men man klarar barnomsorgen genom att en eller båda föräldrarna arbetar skift. Det finns också en hel del småbarnsföräldrar som arbetar som dagbarnvårdare.

Bristen på platser i barnomsorgen begränsar familjernas valfrihet. Deras möjligheter att förbättra sin standard med eget arbete minskar liksom möjligheten att välja mellan olika former av barnomsorg.

Valet att anlita en "svart" dagmamma träffas i allmänhet därför att det inte finns något alternativ och i avvaktan på en plats i den kommunala

barnomsorgen. Det saknas ofta möjlighet att välja form av barntillsyn inom den kommunala barnomsorgen, och föräldrarna tvingas t. ex. acceptera en familjedaghemsp plats även om de i första hand önskar en daghemsp plats och omvänt. SCB:s undersökning visar, att den största efterfrågan finns på daghemsp latser.

Andra alternativ såsom föräldrakooperativa daghem, daghem som drivs av ideella föreningar, ofta med en särskild pedagogisk inriktning, har hittills missgynnats av statsbidragssystemet. Trots detta har det under senare år vuxit upp en hel liten flora av alternativa tillsynsformer vid sidan av den som drivs i kommunal regi. Föräldrar startar föräldrakooperativ. Arbetslösa förskollärare har startat daghem trots ett många gånger envist motstånd från socialdemokratiska politiker. Det finns daghem med inriktning på Waldorf- eller Montessori-pedagogik. Daghem har även startats av religiösa samfund och andra ideella organisationer.

De försök att ordna alternativ barnomsorg som redan gjorts visar att det finns mängder av initiativ, kunskap och erfarenhet ute i landet även utanför den etablerade barnomsorgen.

I stället för att motarbeta dem som vill starta daghem och därmed också tar på sig det tunga arbete det innebär att skaffa lokaler, personal, inredning osv. borde stat och kommun i stället stödja och välkomna sådana försök.

Det finns inte heller någon anledning för staten att motsätta sig att företag driver barnomsorg. Regeringen har inte presenterat några tungt vägande skäl för att dessa inte skall få driva daghem eller att kommunerna inte skall få köpa barnomsorgstjänster av seriösa företag. Det skall självfallet vara en förutsättning att barnomsorgen har en tillfredsställande kvalitet och att den ingår i kommunens barnomsorgsplan.

Det är en häpnadsväckande omyndigförklaring av kommunalpolitikerna att tro, att dessa skulle överlåta driften av daghemmen till företag utan att säkerställa innehållet i barnomsorgen.

Den negativa inställning till enskilda initiativ inom bl. a. barnomsorgen som socialdemokraterna fortfarande intar i vissa delar är en förolämpning mot alla människor som vågat röra sig utanför den offentliga sektorns gränser. Från socialdemokratiskt håll hävdas ofta att det inte finns några önskemål om alternativ från konsumenternas sida utan att det är producenterna som ställer kraven. Det är enkelt att konstatera att så *inte* är fallet. Det har redan vuxit upp ett par hundra enskilda avdelningar inom barnomsorgen med något tusental barn. Om vi öppnar möjligheter för alla alternativa former att få statsbidrag på lika villkor bör antalet kunna öka ännu snabbare. Det ökar konsumenternas/föräldrarnas valfrihet och möjligheter att påverka och minskar därmed risken för felinvesteringar.

Folkpartiet anser att det är dags att myndigförklara människorna. Vi tror att de har möjlighet att fatta kloka beslut. Låt föräldrarna välja barnomsorg själva. Låt dem som vill starta daghem också göra det!

Ett accepterande av alternativa barnomsorgsformer kan också innebära en välbehövlig stimulans för den kommunala barnomsorgen. Även om regeringen satte stopp för den verksamhet som Pyslingen avsåg att driva har ändå den modellen stimulerat diskussionen om barnomsorgen.

Daghemplatserna är dyra och kostnaderna har ökat kraftigt de senaste åren. De minskade kommunala resurserna har inneburit att utbyggnadstakten har minskat.

Kostnaderna för barnomsorgen är i allmänhet lägre i den verksamhet som bedrivs vid sidan av den kommunala. Mer alternativ barnomsorg innebär således att kostnaderna för barnomsorgen kan minskas.

Den som motsätter sig ett neutralt statsbidragssystem som ger stöd åt alla former av barnomsorg på lika villkor försvårar därmed en utbyggnad. Vi skulle snabbare få fler platser i barnomsorgen om alla alternativa former behandlades lika. Den socialdemokratiska politiken innebär misshushållning med ekonomiska resurser som går ut över de familjer som i dag tvingas lösa sin barnomsorg med otillfredsställande provisorier.

Det är inte stat eller kommun som skall avgöra vilken form av barnomsorg som barnen skall vistas i. Det valet skall göras av föräldrarna.

Statsbidragssystemet

Folkpartiet har kritiserat det nuvarande statsbidragssystemet alltsedan det infördes 1984. Kritiken kan sammanfattas i några punkter:

- Det har missgynnat enskilda alternativ. Daghem som drivits av föräldrakooperativ eller ideella organisationer har fått lägre statsbidrag än daghem som drivits av kommunerna. När kommuner ville låta daghem drivas på entreprenad av företag, lade man t. o. m. fram en särskild proposition för att förhindra att statsbidrag utbetalades. Daghem som startas och drivs t. ex. av några arbetslösa förskollärare får inget stöd alls, om inte verksamheten övertas av föräldrarna eller en förening.

- Kravet för att helt statsbidrag skall utgå är att barnet vistas minst 7 timmar på daghemmet. Detta kan medföra att barn kommer att vistas längre tid på daghem för att det skall bli berättigat till helt statsbidrag eller att antalet barn på daghemmet ökar kraftigt. Genom att statsbidraget ges per inskrivet barn i stället för som tidigare per plats, har det blivit angeläget för kommunerna att skriva in så många barn som möjligt.

- Statsbidraget till deltidsförskolan är sämre än för den övriga förskolan, vilket bl. a. inneburit att denna verksamhet minskats på flera håll.

I propositionen föreslås vissa justeringar av statsbidragssystemet. Regeringen föreslår nu att barnomsorg som drivs av föräldrakooperativ eller ideella föreningar skall ges stöd på samma villkor som kommunal barnomsorg. Detta ser vi givetvis som ett klart framsteg. Vi kan bara beklaga att det tog så lång tid för regeringen att inse värdet av dessa barnomsorgsformer. När frågan behandlades i socialutskottet och riksdagen i våras var

det helt otänkbart. Utskottsmajoriteten hänvisade bl. a. till att de enskilda daghemmen ofta har lägre kostnader än de kommunala och att det därför vore orimligt att ge dem samma stöd som den kommunala barnomsorgen. I själva verket är det givetvis tvärtom. Det är angeläget att ge dem stöd på lika villkor bl. a. därför att verksamheten drivs billigare. Som vi redan tidigare påpekat kan vi få fler barnomsorgsplatser om vi stödjer alternativ barnomsorg, som i allmänhet kostar mindre.

Regeringen presenterade den nu aktuella propositionen vid en presskonferens den 22 april, vari föreslås bl. a. att föräldrakooperativa daghem och daghem som drivs av ideella föreningar skall ges stöd på samma villkor som den kommunala barnomsorgen. Trots detta röstade riksdagens socialdemokrater två dagar senare ner förslagen från bl. a. folkpartiet, som hade samma innebörd som förslaget i propositionen.

Det är intressant att notera att detta förslag i propositionen presenteras utan någon närmare motivering. Vi vet argumenten men det vore antagligen för pinsamt för regeringen att nu tvingas slå hål på de argument som framfördes så sent som för några månader sedan av socialdemokraterna i riksdagen.

Regeringen föreslår också att halvtidsplatserna på daghemmen skall få ett ökat statsbidrag så att skillnaderna mellan barn inskrivna på halvtid och heltid minskar. Det finns dock stor risk för att kommunerna väljer att i ökad utsträckning plocka in två halvtidsbarn per heltidsplats, vilket helt enkelt utökar antalet barn som vistas på varje avdelning till en oacceptabelt hög nivå.

I propositionen föreslås vidare att det skall utgå ett statsbidrag per årsarbetare även för anställda i öppen förskola och i deltidsgupper samt en höjning av stödet till barn i familjedaghem och ökat stöd för barn med särskilda behov. Dessa förändringar innebär enligt vår mening förbättringar.

Folkpartiet anser att statsbidragssystemet till barnomsorgen skall ses över i sin helhet. Det är önskvärt att kommunerna ges ett större ansvar för barnomsorgen. På sikt bör statsbidraget därför utformas så att ett visst bidrag utgår per barn i förskoleåldern i kommunen. Detta innebär också en väsentlig förenkling av stödet. Kommunen bör således anförtros att disponera medlen till barnomsorgen så att den motsvarar efterfrågan i resp. kommun.

Riksdagen bör hos regeringen begära förslag till reformerat statsbidragssystem baserat på dessa principer. I avvaktan på en större reform tillstyrker vi de förändringar som föreslås i propositionen med den ändringen att det skall utgå på lika villkor till kommunal barnomsorg och alla former av enskild barnomsorg.

Riksdagen föreslår även att det tillfälliga anordningsbidraget skall utgå även under 1985/86. Bidraget utgår med 300 000 kr. per avdelning, vid ombyggnad dock med högst 50% av de faktiska kostnaderna. Före igång-

sättning av arbetenaskall arbetsförmedlingen höras. Ett anslag på 100 milj. kr. föreslås.

Som ett led i en provisorisk ändring av nuvarande statsbidragssystem tillstyrker vi återinförandet av ett anordningsbidrag. Vi anser det emellertid inte rimligt att koppla stödet till den lokala situationen på byggarbetsmarknaden. Motivet för stödet är att stimulera till utbyggnad av barnomsorgen. Stödet bör därför utgå oavsett sysselsättningssituationen inom byggnadssektorn. Stödet bör också utgå till alternativ barnomsorg. Vi förutsätter att så är fallet särskilt som regeringen i propositionen intar en positiv inställning åtminstone till vissa former av alternativ barnomsorg.

Utbyggnad så att efterfrågan tillgodoses

Riksdagen har flera gånger efterlyst en plan för den fortsatta utbyggnaden så att efterfrågan helt kan tillgodoses. Denna begäran framfördes till regeringen redan för två år sedan. I propositionen sägs nu att utbyggnaden skall ske till 1991, då alla barn vars föräldrar så önskar skall kunna erbjudas plats inom barnomsorgen.

Regeringen aviserar i propositionen också att den avser att återkomma senast 1991 med förslag om en lagstadgad rätt till barnomsorg för alla barn.

Barn vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar skall erbjudas plats i daghem eller familjedaghem. För övriga barn skall plats i öppen förskola eller deltidförskola erbjudas. Det sägs att det är naturligt att kommunerna mer generellt öppnar deltidsgrupperna för fyra- och femåringar. Det är glädjande att inställningen till deltidförskolan har blivit mer positiv.

Enligt propositionen innebär detta ett behov av ytterligare 55 000 platser på daghem eller familjedaghem och 170 000 platser i den öppna förskolan och deltidförskolan under perioden 1987–1991.

Det exakta behovet av utbyggnad föreslås bedömas med hjälp av årliga efterfrågeundersökningar som SCB skall genomföra. Med ledning av dessa undersökningar skall kommunen bygga ut barnomsorgen så att en femtedel av den icke tillgodosedda efterfrågan täcks varje år.

Folkpartiet instämmer i det mål för utbyggnaden som föreslås. Detta mål ställde folkpartiet upp i program för familjepolitiken 1982. Där uttalades också ambitionen att ge alla barn över 3 år möjlighet att delta i öppen förskola. Regeringen sänker motsvarande ambition till 4 år. Som vi tidigare påpekat innebär emellertid regeringens kvarvarande motvilja mot vissa former av alternativ barnomsorg att utbyggnaden försvåras. Kommunernas kostnad för utbyggnaden bör kunna minskas väsentligt, om stödet ges på lika villkor utan ideologiska skygglappar.

I socialtjänstlagen finns redan en lagstiftning om rätten till förskola. I denna sägs bl. a. att kommunen skall verka för en planmässig utbyggnad av förskoleverksamheten och att det skall upprättas planer som avser en period om minst fem år. Folkpartiet anser att det därutöver inte är moti-

verat att nu uttala sig om behovet av ytterligare lagstiftning. Vi anser att kommunerna kan anförtros uppgiften att bygga ut förskolan så att efterfrågan kan tillgodoses.

Innehållet i barnomsorgen

I propositionen redovisas vilket innehåll förskolan skall ha. Det föreslås också, att socialstyrelsen skall ges i uppdrag att utarbeta ett pedagogiskt program för förskolan. Kommunerna skall därefter utarbeta egna kommunala riktlinjer för den pedagogiska verksamheten.

Det är positivt att regeringen påpekar vikten av att det finns vissa riktmärken för vad förskolan skall ge barnen av kunskaper och färdigheter. Vi vill här påpeka att folkpartiet flera gånger framfört att det är önskvärt med skolstart vid sex års ålder. Detta skulle innebära att förutsättningarna för att ge barnen dessa kunskaper och färdigheter ökade. De historiska skäl som fanns för att skolan skulle börja vid sju års ålder finns inte längre. Om detta genomförs krävs självfallet förändringar av bl. a. pedagogiska riktlinjer och planerna för utbyggnaden av barnomsorgen.

I propositionen redovisas också en positiv inställning till att barnen medverkar aktivt i arbetet i förskolan och hjälper till med dagliga sysslor som t. ex. matlagning, disk, tvätt, städning, reparationer, trädgårdsskötsel, växtodling och att gå ärenden. Vi hoppas att detta kan förverkligas även i de förskolor, där socialdemokratiska politiker och vissa fackliga organisationer motsatt sig detta.

Vi anser dock att det saknas en väsentlig del i beskrivningen av den pedagogiska verksamheten. Vi har redan tidigare framhållit vikten av att alternativa barnomsorgsformer stimuleras. Det gäller bl. a. verksamhet med alternativa pedagogiska metoder. Av den beskrivning som ges i propositionen får vi intrycket att det inte finns tillräckligt utrymme för sådana. Vi anser att det finns ett behov av centrala pedagogiska riktlinjer. Dessa bör dock vara relativt allmänt utformade och lämna stort utrymme för föräldrar och personal på den enskilda förskolan att utforma verksamheten.

Vi ställer oss tveksamma till förslaget att kommunen skall utarbeta egna pedagogiska riktlinjer. Vi tror att det finns en klar risk för att sådana kan verka hämmande på den pedagogiska utvecklingen och medverka till att alla förskolor stöps i samma form. Vissa riktlinjer för lokal anpassning av de centrala riktlinjerna kan möjligen vara motiverade, men de får inte förhindra att förskolor med alternativ pedagogik tas upp i kommunens barnomsorgsplan. Kompetensen att konkretisera de allmänna riktlinjerna finns i den enskilda förskolan. Den bör inte styras i detalj utan ges detta ansvar inom vida ramar.

Vi anser att det inom den kommunala barnomsorgen bör finnas ett stort utrymme för ideellt arbete. Vi vill också påpeka att förskolan fyller en

viktig roll för att främja jämställdheten och att detta bör vara ett mål för förskolans verksamhet.

Hemställan

Med stöd av det ovan anförda yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till reformerat statsbidragssystem till förskolan i enlighet med vad som anförs i motionen,
2. att riksdagen – i avvaktan på förslag enligt yrkande 1 – beslutar att riktlinjerna för statsbidraget till förskolan ändras så att bidrag utgår med samma belopp oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller enskild regi.
3. att riksdagen uttalar att kommunerna bör tillämpa enhetliga avgifter inom barnomsorgen i enlighet med vad som anförs i motionen,
4. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om behovet av ytterligare lagstiftning för att tillgodose efterfrågan på barnomsorg.
5. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om innehållet i förskolan,
6. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om kommunala riktlinjer för barnomsorgens pedagogiska innehåll,
7. att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om anordningsbidraget.
8. att riksdagen hos regeringen begär förslag till reformerat familjestöd i enlighet med motionens förslag.

Stockholm den 28 maj 1985

BENGT WESTERBERG (fp)

JÖRGEN ULLENHAG (fp)

INGEMAR ELIASSON (fp)

JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp)

KERSTIN EKMAN (fp)

BJÖRN MOLIN (fp)